

ผลการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

THE USAGE OF ANALYTICAL THINKING SKILLS EXERCISE PACKAGE BASED
ON THAI LITERATURE SONGS FOR MATTHAYOMSUKSA 5 STUDENTS
AT CHIANG SAEN WITTHAYAKOM SCHOOL, CHIANG RAI PROVINCE

อารีรัตน์ เชื้ออ้วน^{1*}, ยูพิน จันทร์เรือง² และ เบญจมาภรณ์ สุริยawang³
Areerat Chuaeon^{1*}, Yupin Chanroung² and Benjamaporn Suriyawong³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถ.พหลโยธิน ต.บ้านดู่ อ.เมืองเชียงราย จ.เชียงราย 57150^{1,2,3}
Chiangrai Rajabhat University, 80 Pahonyothin Road, Baan Du Sub-district, Mueang District, Chiang Rai Province, 57150^{1,2,3}

*Corresponding author E-mail: areerat.ch@csws.ac.th

(Received: Jul 7, 2020; Revised: Apr 29, 2021; Accepted: Apr 30, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 153 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 10 แบบฝึก แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รื่นเริงเพลงวรรณคดี จำนวน 15 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 84.41/81.06
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยตาราง t-test พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะ, การคิดวิเคราะห์, เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to 1) create the analytical thinking skills exercise package by using Thai literature songs for Matthayomsuksa 5 students based on 80/80 standard criteria, 2) compare the students' pre- and post-analytical thinking skills achievement scores, and 3) investigate the students' satisfaction towards the use of analytical thinking skills exercise package based on Thai literature songs. The population was 153 students in Matthayomsuksa 5 students and the samples were 28 students from Matthayomsuksa 5 at Chiang Saen Wittayakom School, which was gathered by the simple random sampling. The research instruments were 10 sets of the analytical thinking skills exercise package, 15 hours learning management plan on Enjoying Thai Literature Songs, 40-item learning achievement test, and 10-item satisfaction assessment towards the use of analytical thinking skills exercise package. The data analysis was calculated for mean; percentage, standard deviation, and t-test. The results showed that:

1. The analytical thinking skills exercise package based on Thai literature songs for Matthayomsuksa 5 students had the efficiency at 84.41/81.06.
2. The comparison of the students' pre- and post-analytical thinking skills achievements indicated that their post-test mean score was higher than that of the pre-test at the confidence level of .05.
3. The students' satisfaction towards the use of analytical thinking skills exercise package based on Thai literature songs was at the high level with the mean score at 3.98 which agreed.

KEYWORDS: Skill Exercise Package, Analytical Thinking, Thai Literature Songs

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาไทยก้าวสู่ยุค 4.0 กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่รักที่จะเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นก็คือการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก (เอกรวิทย์ ระบิณ, 2559) สอดคล้องกับดิเรก พรสีมา (2556) ที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “ทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การเรียนและการทำงานร่วมกันเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การสื่อสาร การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารทางไกล การใช้คอมพิวเตอร์และปัญญาประดิษฐ์ การคิดคำนวณ การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือที่พวกเราเรียกกันว่า 7Cs ”

อรพิน ภู่อราม (2552) กล่าวว่า ทักษะการคิดเป็นความสามารถในการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมของการใช้ความคิดอย่างชำนาญ กระบวนการคิดเป็นการคิดที่มีความซับซ้อนต้องอาศัยทักษะหลายทักษะเป็นพื้นฐาน ส่วนการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ (2554) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ว่ามี 3 องค์ประกอบ คือ สิ่งที่จะวิเคราะห์ เช่น วัตถุประสงค์ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ หลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อกำหนดสำหรับใช้วิเคราะห์ และการค้นหาความจริง ทักษะการคิดวิเคราะห์จึงมีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนให้คนไทยเตรียมความพร้อมและให้ประเทศไทยก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0

แต่จากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียน โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม (2561) พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 จำนวนนักเรียน 28 คน มีผลการประเมินด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นปัญหามาก เพราะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะพื้นฐาน หรือเป็นขั้นตอนหนึ่งของความคิดระดับสูง ทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทักษะการเขียน และทักษะการคิดในขั้นที่สูงกว่าต่อไปได้ ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ตอบสนองตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาของหลักสูตรไว้ตอนหนึ่งว่า คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้านสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรม พื้นบ้านเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากคุณภาพของผู้เรียนดังกล่าวมา ผู้วิจัยได้นำมาคิดประยุกต์หากวิธีการเรียนรู้ โดยใช้เพลง เพื่อให้บรรลุการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถทำได้ อย่างหลากหลายวิธี ดังมีผู้ที่ได้ศึกษาไว้ อาทิ งานวิจัยของอรพิน ภู่อรัมย์ (2552) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการใช้กลวิธีการสอนแบบโครงงานสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญสอดคล้องกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ของธอร์นไดค์ ที่เชื่อว่า การฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทน

ถาวร ซึ่งทีศนา แคมมณี (2560) ได้กล่าวว่า การใช้แบบฝึกทักษะเป็นทางเลือกหนึ่ง เพราะแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้การสอนที่สร้างขึ้นโดยครูหรือผู้สอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยที่กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกนั้น จะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ทำให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะมากขึ้น

การเลือกใช้เพลงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้บรรยากาศในชั้นเรียนเกิดความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ ดังที่ชัยวัฒน์ เหล่าสีบลกุลไทย (2551) กล่าวว่า เพลงมีคุณค่าในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ก่อให้เกิดพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้ได้ฟังและร้องเพลงจะสนุกสนานเพลิดเพลินผ่อนคลายอารมณ์สร้างความสดชื่นกระปรี้กระเปร่า และส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ สอดคล้องกับ ญรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2556) ที่กล่าวว่า เพลงเป็นส่วนหนึ่งของเด็ก ทำให้เด็กมีการพัฒนาด้านสมอง ช่วยให้เด็กสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล และคิดอย่างสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ ทำให้เด็กเข้าใจ และเข้าถึงความรู้สึกของตน ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถทางกาย สร้างเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรม และอารยธรรมของมนุษย์ และที่สำคัญยิ่งคือ เพลงเปิดโลกของเด็ก ให้เห็นความงามงามของโลศศิลป์ ทำให้มนุษย์เห็นคุณค่าของมนุษย์ และช่วยให้มนุษย์ชาติดำรงอยู่

ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี อาทิ เพลง I'm Sorry (สีดา) ศิลปิน The Rube เพลง จินตะทราวาตี (คนที่ถูกลืมน) ศิลปิน มินตรา น่านเจ้า และเพลง ไม่ใช่พระเอก (Foe) ศิลปิน The Rube เป็นต้น มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะจะช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นได้ เพราะเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมในหมู่วัยรุ่น มีทำนองที่ทันสมัย และมีเนื้อหาที่เป็นวรรณคดีไทย ทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย กลับให้ความสนใจในเรื่องของวรรณคดีนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น เป็นการกระตุ้นให้รู้จักใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อเท็จจริง สามารถประเมิน

พินนเขรสรส ปท่ 17 ฤบถ่ 1 เตอณบกรศค - มฤนยน 2564

พฤตฤกรรณขงถวลละครแต่ละถว ถลลจณสรนสรนนำขอคฤดท่ได้จกเพลงมปรยฤกตใช้ในชวฤตปรจจววันได้ ผู้วฤจยจรงเห็นวการใช้แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด จรงเป้นวฤธฤการท่สรนสรนพฒนทฤกษะการคฤดวฤครระห้ขงผู้เรยนให้ตฤยงช่นได้

จกเหตุผลด่งกล่วผู้วฤจยเห็นว การพฒนทฤกษะการคฤดวฤครระห้ ดวฤการใช้แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด จะชวฤให้ผู้เรยนมพฒนการคฤดช่นจกการพฤบถ่นนำเอาควณรู้ไปใช้ได้ขงย่งม่นย่า คลลขงคแล้ว ตอเนอง เช่าจเบทเรยนได้งยงช่น เนองจกเพลงจะสทอนการด่าเนนชวฤตแลลอรณมณด่นต่าง ๆ ขงมณษย ช่งทำให้การเรยนบรลลผลตามจฤดม่งหมยได้ ให้ผู้เรยนสรนสรนคฤดได้ขงย่งมเหตุผล ผู้วฤจยจรงสนจจะศฤกษาการสรนสรนแบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ขงนกรเรยน โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด ส่าหรบ่นกรเรยนระดบช่นมถยมศฤกษาปท่ 5 รฤงเรยนเชยงสแนนวฤทยาคม จงหวดเชยงรยจ เพือพฒนทฤกษะการคฤดวฤครระห้ขงนกรเรยนช่งเป้นทฤกษะพ่นฐนให้พฒนถยงช่นไป

วฤตฤประสงคขงการวฤจย

1. เพือสรนสรนแบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ขงนกรเรยน โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤดท่มฤประลฤทธฤภาพ 80/80
2. เพือเปรยบเทยบผลลสมฤฤทฤทฤกษะคฤดวฤครระห้ขงนกรเรยนก่อนเรยนแลลหลังเรยน ท่ใช้แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด
3. เพือศฤกษาระดบควณพรงพจขงนกรเรยนท่มฤตอการใช้แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด

สมมตฤฐนการวฤจย

1. แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ขงนกรเรยนโดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด มฤประลฤทธฤภาพ 80/80

2. นกรเรยนท่เรยนโดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด มฤทฤกษะการคฤดวฤครระห้หลังเรยนลูงกว่ก่อนเรยน

3. นกรเรยนท่เรยนโดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด มฤควณพรงพจอยงในระดบมก

วฤธฤด่าเนนการวฤจย

ประชกร

นกรเรยนช่นมถยมศฤกษาปท่ 5 รฤงเรยนเชยงสแนนวฤทยาคม จงหวดเชยงรยจ ภครเรยนท่ 2 ปฤการศฤกษา 2562 จ่านวน 6 หองเรยน รวมท่งล่น 153 คน

กลุ่มถวอยยง

นกรเรยนระดบช่นมถยมศฤกษาปท่ 5 รฤงเรยนเชยงสแนนวฤทยาคม ภครเรยนท่ 2 ปฤการศฤกษา 2562 จ่านวน 28 คน ช่งเป้นกลุ่มถวอยยงท่ได้มจกการวฤธฤลุ่มถวอยยงอยงงยง

ครฤมฤมือการวฤจย

1. แผนการจฤดการเรยนรู้กลุ่มสาระการเรยนรู้ภษษาไทย เรือง ร่นเรยงเพลงวรรณคฤด ขงนกรเรยนช่นมถยมศฤกษาปท่ 5 ท่จฤดการเรยนรู้โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤดพฒนทฤกษะการคฤดวฤครระห้ จ่านวน 15 แผน 15 ช่วมฤง

2. แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ จ่านวน 10 แบบพฤก

3. แบบทลสอบวฤดผลลสมฤฤทฤทฤกษะการเรยน จ่านวน 1 ฤบถ (Pre-test แลล Post-test) เป้นแบบปรนย 5 ถวลลเอฤก จ่านวน 40 ช่อ 40 คะแนน

4. แบบประเมณควณพรงพจ เรือง การใช้แบบพฤกทฤกษะการคฤดวฤครระห้ โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด ส่าหรบ่นกรเรยนช่นมถยมศฤกษาปท่ 5 รฤงเรยนเชยงสแนนวฤทยาคม จงหวดเชยงรยจ จ่านวน 10 ช่อ

การสรนสรนแลลหาควณภาพขงครฤมฤมือ

1. แผนการจฤดการเรยนรู้กลุ่มสาระการเรยนรู้ภษษาไทย เรือง ร่นเรยงเพลงวรรณคฤด ขงนกรเรยนช่นมถยมศฤกษาปท่ 5 ท่จฤดการเรยนรู้โดยใช้เพลงไทยท่มีสาระทงววรรณคฤด จ่านวน 15 แผน 15 ช่วมฤง โดยด่าเนนการ ด่งนฤ

- 1.1 **ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา**
- 1.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาภาษาไทย ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5
- 1.1.2 ศึกษาหลักสูตรการจัดการศึกษาระ
การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้ทราบ
เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด
- 1.2 **ขั้นออกแบบ**
- 1.2.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำ
ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 แผน 15 ชั่วโมง โดยแบ่ง
เนื้อหาที่จะสอนในแต่ละชั่วโมง มีการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
- แผนที่ 1 ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนก่อนเรียน
- แผนที่ 2 การฟัง และการดูอย่างมี
วิจารณญาณ
- แผนที่ 3 ความรู้เรื่องการคิดวิเคราะห์
- แผนที่ 4 การวิเคราะห์เพลงไทยที่มี
สาระทางวรรณคดี
- แผนที่ 5 การวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา
จากเพลง สีดา
- แผนที่ 6 การวิเคราะห์กลวิธีการดำเนิน
เรื่องจากเพลง จากใจสีดา
- แผนที่ 7 การวิเคราะห์รสวรรณคดี
จากเพลง ทศกัณฐ์
- แผนที่ 8 การวิเคราะห์โวหารจากเพลง
หนุมาน
- แผนที่ 9 การวิเคราะห์ภาพพจน์จาก
เพลง สุพรรณมัจฉา
- แผนที่ 10 การวิเคราะห์ข้อคิดและแนวคิด
จากเพลง ขุนช้าง
- แผนที่ 11 การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม
จากเพลง จินตะหราวาตี
- แผนที่ 12 การวิเคราะห์คุณค่าด้าน
วัฒนธรรมจากเพลง ผีเสื้อสมุทร
- แผนที่ 13 การวิเคราะห์คุณค่าด้าน
วรรณศิลป์จากเพลง มโนราห์
- แผนที่ 14 การวิเคราะห์คุณค่าของ
วรรณคดีจากเพลง วรรณคดีสี่ชมพู
- แผนที่ 15 ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียน
- 1.2.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน
15 แผน 15 ชั่วโมง โดยยึดตามหลักองค์ประกอบสำคัญ
ของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และตามรูปแบบ
ของโรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม อำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงราย
- 1.3 **ขั้นการพัฒนา**
- 1.3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอ
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ
และประเมินความสอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยใช้
แบบประเมินคุณภาพที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)
5 ระดับ ผลการประเมินคุณภาพ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้
มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73
- 1.3.2 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
ที่ได้ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 15 ชั่วโมง
ไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการทดลอง
- 1.4 **ขั้นทดลองใช้**
- นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลอง
ใช้ประกอบแบบฝึกทักษะกับกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม คือ
กลุ่ม 1 : 1, กลุ่ม 1 : 10 และกลุ่ม 1 : 100
- 1.5 **ขั้นประเมินผล**
- นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประเมิน
คุณภาพแล้วไปใช้กับการศึกษาผลสัมฤทธิ์กับกลุ่ม
ตัวอย่างต่อไป
2. **แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ดำเนินการ
ตามขั้นตอน ดังนี้**
- 2.1. **ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา**
- ศึกษาเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ เพลงและ
วรรณคดี
- 2.2. **ขั้นการออกแบบ**
- 2.2.1 **คัดเลือกเพลงไทยที่มีสาระทาง**

ฉบับเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2564

วรรณคดี โดยรวบรวมเพลงที่มีชื่อตัวละคร หรือเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และพิจารณาให้ความเห็นชอบจำนวน 10 เพลง

2.2.2 นำเพลงทั้ง 10 เพลงมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

2.2.3 สร้างคำถามในแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก เรื่องละ 5 ข้อ แบบปรนัยชนิดถูก-ผิด เรื่องละ 5 ข้อ และแบบอัตนัย เรื่องละ 5 ข้อ รวมเรื่องละ 15 ข้อ โดยสร้างตามหลักการของ Bloom (1972) วัดพฤติกรรมความรู้พื้นฐาน คือ รู้-จำ เข้าใจ และการนำไปใช้ วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ขั้นสูง ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

2.3 ขั้นการพัฒนา

นำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์ และข้อคำถาม วัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 ถึง 1.00

2.4 ขั้นการทดลองใช้

2.4.1 นำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) โดยทดลอง 3 ครั้ง ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 นักเรียนกลุ่มเล็ก 1 : 1 คือ กลุ่มเก่ง 1 คน กลุ่มปานกลาง 1 คน และกลุ่มอ่อน 1 คน พบว่า มีประสิทธิภาพ 75.21/72.17

การทดลองครั้งที่ 2 นักเรียนกลุ่มเล็ก กลุ่ม 1 : 10 คือ กลุ่มเก่ง 3 คน กลุ่มปานกลาง 3 คน และกลุ่มอ่อน 3 คน พบว่า มีประสิทธิภาพ 80.11/79.73

การทดลองครั้งที่ 3 นักเรียนกลุ่มทดลอง กลุ่ม 1 : 100 คือ จำนวน 26 คน พบว่า แบบฝึกทักษะ

การคิดวิเคราะห์ โดยการใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี มีประสิทธิภาพ 84.41/81.06 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การคิดวิเคราะห์ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ชั้นวิเคราะห์เนื้อหา

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โครงการสอน และหนังสือวรรณคดีและวรรณกรรมมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารการวัดผลและประเมินผล

3.2 ขั้นตอนออกแบบ

คัดเลือกข้อสอบซึ่งเป็นแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559 – 2561 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบวัดการคิดวิเคราะห์ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ที่กำหนดคุณภาพผู้เรียนไว้ว่า สามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพมาตรฐานผ่านกระบวนการวัดผลระดับประเทศนำมาเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3 ขั้นการพัฒนา

3.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.00 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ได้ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 40 ข้อ

3.3.2 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มรอบรู้ต่อไป

3.4 ชั้นทดลองใช้

3.4.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนกลุ่มรอบรู้เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (ค่า P) ค่าอำนาจจำแนก (ค่า r) เป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น (ค่า r^2) โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551)

3.4.2 ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์แบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พบว่า ได้ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ จากข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.62 มีค่าความยากตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.77 และได้ผลการหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551) เท่ากับ 0.83

3.5 ชั้นประเมินผล

นำข้อสอบที่หาคุณภาพแล้วไปใช้ทดลองหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ (E_2) กับกลุ่มทดลองและไปใช้ศึกษาผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบประเมินความพึงพอใจ เรื่อง การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ชั้นการวิเคราะห์

ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดและกำหนดรูปแบบการวิจัยเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

4.2 ชั้นการออกแบบ

สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้อง (+1, 0, -1) จำนวน 10 ข้อ

4.3 ชั้นการพัฒนา

นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.93 ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 ข้อ

4.4 ชั้นทดลองใช้

นำแบบประเมินความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 3 กลุ่ม 1 : 100 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาและความเหมาะสมด้านการใช้เวลาในการตอบแบบประเมิน

4.5 ชั้นประเมินผล

นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ศึกษาความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. แบบฝึกทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าประสิทธิภาพ ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Dependent
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (r^2)
5. ความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี แบบฝึกที่ 1-10 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.41/81.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ดังตารางที่ 1

ฉบับเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2564

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี แบบฝึกที่ 1-10 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองกลุ่ม 1:100

จำนวน กลุ่ม ทดลอง	จำนวนแบบฝึกทักษะ/ 15 คะแนน										E ₁ รวมคะแนน	E ₂ คะแนน สอบวัดผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
26 คน	297	315	328	319	325	322	317	347	353	369	3292	843
$\bar{x}$	11.42	12.12	12.62	12.27	12.50	12.38	12.19	13.35	13.58	14.19	14.12	32.85
SD	1.94	1.34	1.53	1.34	1.56	2.00	1.67	1.60	1.03	0.63	5.53	4.95
ร้อยละ	76.15	80.77	84.10	81.79	83.33	82.56	81.28	88.97	90.51	94.62	84.41	81.06
E ₁ /E ₂	84.41/81.06											

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 19.29 และ

คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.93 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยตาราง t-test พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตาราง t-test

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	p-value
คะแนนก่อนเรียน	28	19.29	4.11	27	-15.90	0.00*
คะแนนหลังเรียน	28	32.93	2.99			

หมายเหตุ : * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิด

วิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.68) นำเสนอรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนชอบเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี	3.96	0.92	มาก
2. นักเรียนได้รับความรู้จากการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี	4.00	0.94	มาก
3. นักเรียนสามารถนำแนวคิดจากเพลงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.29	0.71	มาก
4. นักเรียนพึงพอใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ได้จากการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี	4.00	1.02	มาก
5. การออกแบบเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีเหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน	3.75	0.80	มาก
6. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีมีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน	4.14	0.89	มาก
7. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีมีขั้นตอน หรือกระบวนการที่กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.89	0.99	มาก
8. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีช่วยให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะในเรื่องที่เรียนมากขึ้น	3.82	1.02	มาก
9. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีช่วยให้นักเรียนมีความรู้ลึกกว่าเรื่องที่เรียนมีความน่าสนใจน่าเรียนรู้	3.89	0.83	มาก
10. เวลาที่ใช้ในการทำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีเพียงพอและเหมาะสม	4.07	0.86	มาก
รวม	3.98	0.90	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย มีค่าประสิทธิภาพ 84.41/81.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ด้วยตาราง t-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 19.29 สำหรับคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 32.93 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ มาก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย มีค่าประสิทธิภาพ 84.41/81.06 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแบบฝึกทักษะ

การคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นแรกขั้นวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะขั้นที่สอง ขั้นการออกแบบ ผู้วิจัยได้สร้างและออกแบบแบบฝึกทักษะ ขั้นที่สาม ขั้นพัฒนา นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ขั้นที่สี่ ขั้นการทดลองใช้ โดยผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองจนได้ค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

อีกประการหนึ่งแบบฝึกทักษะของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยนำบทเพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นไปตามหลักการที่ ฌรุฑ์ สุทธิจิตต์ (2556) ได้กล่าวว่า บทเพลงทำให้เด็กมีการพัฒนาด้านสมอง ช่วยให้เด็กสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลและคิดอย่างสร้างสรรค์ ทำให้เด็กเข้าใจ และเข้าถึงความรู้สึกของตน ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถทางกาย สร้างเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรม เช่นเดียวกับชัยวัฒน์ เหล่าสีบสกุลไทย (2551) ที่กล่าวว่า เพลงมีคุณค่าในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ก่อให้เกิดพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้ได้ฟังและร้องเพลงจะสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสดชื่นกระปรี้กระเปร่า และส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ อีกด้วย

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมนึก ดาดี (2550) ที่ได้ศึกษา การพัฒนากระบวนการคิดโดยใช้บทเพลงเป็นสื่อ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสัคน์เชียงใหม่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกพัฒนากระบวนการคิดโดยใช้บทเพลงเป็นสื่อ ทั้งหมด 15 ชุด มีค่าประสิทธิภาพของชุดฝึก สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัศมี ประทุมมา (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.85/86.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 19.29 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 32.93 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนด้วยตาราง t-test พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นเช่นนี้เพราะนอกจากการสร้างแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีจะมีกระบวนการตามขั้นตอนการวิจัยจนหาประสิทธิภาพตามที่กำหนด 80/80 แล้วผู้วิจัยยังได้คัดเลือกข้อสอบที่นำมาจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ทั้งนี้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้เป็นแบบทดสอบระดับชาติ ถูกต้องตามหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตรงตามคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี มาเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มรอบรู้ เพื่อปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามกระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มรอบรู้ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรง ความยากง่ายและอำนาจจำแนก ตามที่อนุวัติน คุณแก้ว (2555) กล่าวว่า คุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพ 4 ประการ คือ หนึ่ง ความเที่ยงตรง หมายถึง ดัชนีหรือสิ่งที่บอกให้รู้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้นมีความถูกต้องทั้งเนื้อหา วิธีการ หรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัด สอง ความยากง่าย หมายถึง สัดส่วนของจำนวนผู้ที่ตอบข้อสอบนั้นได้ถูกต้องต่อจำนวนผู้ที่ตอบข้อสอบนั้นทั้งหมด สาม ค่าอำนาจจำแนก หมายถึง ประสิทธิภาพของข้อสอบ

ในการจำแนกนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และสี่ ความเชื่อมั่น หมายถึง ดัชนีหรือระดับที่ชี้ให้ทราบว่า แบบทดสอบหรือแบบสอบถามมีความคงที่ในการวัด ถึงแม้จะวัดกี่ครั้งก็ตาม ถ้าแบบทดสอบหรือแบบสอบถามใดไม่มีความเชื่อมั่น คะแนนในการทดสอบแต่ละครั้งก็จะแตกต่างกันซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพได้ค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.62 ค่าความเชื่อมั่น (r'') เท่ากับ 0.83 ซึ่งเป็นการหาคุณภาพแบบทดสอบตามข้อกำหนดของกระบวนการวิจัยจึงทำให้การวัดผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้มีความแม่นยำ เพียงตรงแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ชัดเจน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนมณี แก้วพิกุล (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย จากบทเพลงไทยลูกทุ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทยจากบทเพลงไทยลูกทุ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรพิน ภู่อรัมย์ (2552) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 3.98 ประเด็นที่มีความพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนสามารถนำแนวคิดจากเพลงไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนเกิดความพึงพอใจในบทเรียนที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้นำสนใจ มีความรู้สึกทางบวก รู้สึกผ่อนคลายเมื่อได้ฟังเพลงจาก

บทเรียนเป็นไปตามหลักการของการเกิดความพึงพอใจ ดังที่กนท ทศานนท์ (2553) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไป ผนวกกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพทำให้กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น น่าสนใจ อีกทั้งการใช้บทเพลงตามสมัยนิยมมีเนื้อหาที่น่าสนใจตรงตามวัยของผู้เรียนจึงส่งผลให้นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมนึก ดาดิ (2550) ที่ได้ศึกษา การพัฒนากระบวนการคิดโดยใช้บทเพลงเป็นสื่อ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสัคน์เชียงใหม่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกพัฒนากระบวนการคิดโดยใช้บทเพลงเป็นสื่อโดยภาพรวมระดับความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัลยา จินะแปง (2562) ได้ศึกษาการใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการในการสอน เรื่อง โวหารภาพพจน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.53$, S.D.=0.81)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน มีเนื้อหาน่าสนใจ เนื้อร้องและทำนองไม่ซ้ำมา เป็นสื่อในแบบฝึกทักษะและในกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และยังช่วยพัฒนาทักษะการฟังและดูของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ร้อยละ 81.79 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ร้อยละ 48.21 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน

ด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำเพลงไทยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีและวรรณกรรมไทยมาใช้ในงานวิจัย ควรตรวจสอบเนื้อหาของเพลง เพราะอาจมีเนื้อหาที่ผิดเพี้ยนไปจากวรรณคดีและวรรณกรรมไทย

2. ผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยได้ระบุไว้ในแบบฝึกทักษะ และในการทำแบบฝึกทักษะของผู้เรียน ครูผู้สอนควรกำกับ ดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

3. ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่ง ควรใช้คำถามและสร้างบรรยากาศ

ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด กล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการเรียน ควรให้กำลังใจหากผู้เรียนทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง ตอบคำถามระหว่างการทำกิจกรรม หรือให้ความร่วมมือในการเรียนเป็นอย่างดี

4. แผนการจัดการเรียนรู้หากเวลาที่กำหนดให้ทำแบบฝึกทักษะไม่เพียงพอ ควรยืดหยุ่นให้นักเรียนสามารถทำเป็นการบ้าน หรืออาจช่วยกันทำในชั้นเรียน

5. ควรทำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดี ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียหรือสื่อออนไลน์ เพื่อให้มีความทันสมัยน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีกับการเรียนด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การใช้สื่อออนไลน์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก ทศานนท์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ชนมณี แก้วพิบูล. (2553). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย จากบทเพลงไทยลูกทุ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพัฒนาศาสตร์หลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ชัยวัฒน์ เหล่าสีบลกุลไทย. (2551). เพลงเพื่อการสอนและกิจกรรมนันทนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2556). ว่าด้วยดนตรีศึกษาและระบบการศึกษาไทย. สืบค้นจาก <http://kotavaree.com/?p=215>
- ดิเรก พรสีมา. (2556). การศึกษาในยุค Thailand 4.0. สืบค้นจาก <https://www.matichon.co.th/news/345042>
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัลยา จินะเปง. (2562). การใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการในการสอน เรื่อง โวหารภาพพจน์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 9(2), 69-76.
- รัศมี ประทุมมา. (2550). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์หลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

- โรงเรียนเชียงใหม่วิทยาคม. (2561). รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนโรงเรียนเชียงใหม่วิทยาคม. เชียงราย: พิทักษ์ชัยการพิมพ์.
- สมนึก ดาดี. (2550). การพัฒนากระบวนการคิดโดยใช้บทเพลงเป็นสื่อ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสักสันเชียงใหม่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- สุวิทย์ มูลคำ. (2554). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรพิน ภู่อราม. (2552). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สู่ผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกรวิทย์ ระบิณ. (2559). การศึกษาในยุค Thailand 4.0. เชียงใหม่นิวส์, น. 2.
- Bloom, B. S. (1972). *Taxonomy of educational objectives: Cognitive and affective domains*. New York: David Mckay.

